

Андрющенко І. С.

канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, аналізу та страхування,

Зарицька О. Г.

магістрант обліково-фінансового факультету

Харківський державний університет харчування та торгівлі,

м. Харків, Україна

Антикризове управління як напрям підвищення ефективності діяльності підприємства

У розвитку будь-якого підприємства завжди існує небезпека настання кризи. Адже причини кризи можуть бути різними: помилки в стратегії управління, ослаблення позицій у конкурентній боротьбі, коливання ринкової кон'юнктури, потреба в модернізації технології, зміна персоналу та керівництва, інші чинники розвитку підприємства. Не всі з цих факторів можна передбачати і досить ефективно враховувати. Тому до кризи слід ставитися як до закономірного явища циклічного розвитку підприємства. Але частку перерахованих факторів можна передбачати і в тій чи іншій мірі враховувати в процесах управління. Це і визначає необхідність і сутність антикризового управління, практичну потребу в реалізації його концепції.

Антикризове управління істотно відрізняється від традиційного управління підприємствами, має свою специфіку, що пов'язана з суттєвими змінами в умовах діяльності підприємства, а також з непередбачуваністю ситуації та новими управлінськими проблемами. Головним принципом антикризового управління є реалізація готовності до кризи, його пом'якшення, якщо криза настала, визначення та забезпечення позитивних наслідків виходу з кризи.

До основних принципів, на яких повинна базуватися система антикризового управління підприємством, належать:

- рання діагностика кризових явищ у діяльності підприємства та класифікація їх за ступенем небезпеки, дослідження основних факторів, що зумовлюють їх розвиток;
- своєчасність реагування на окремі кризові явища у розвитку підприємства;
- повна реалізація внутрішніх механізмів для ліквідації кризового стану (реструктуризація, реінжиніринг);
- використання санації підприємства для уникнення банкрутства;
- забезпечення контролю за результатами розроблених заходів з виведення підприємства із кризи [1, с. 99].

Усю сукупність проблем, які вирішує антикризове управління, можна представити чотирма групами:

- перша група включає проблеми розпізнавання передкризових ситуацій;
- друга група проблем антикризового управління пов'язана з ключовими сферами життєдіяльності організації;

– третю група включає проблеми прогнозування криз і варіантів поведінки соціально-економічної системи в кризовому стані, проблеми пошуку необхідної інформації і розробки управлінських рішень. У цій же групі можна розглядати і проблеми розробки інноваційних стратегій, що сприяють виводу організації з кризи;

– четверта група проблем включає конфліктологію і селекцію персоналу, що завжди супроводжує кризові ситуації.

Основними заходами антикризового управління підприємством є:

- зменшення витрат;
- жорсткість контролю всіх видів альтернативних витрат;
- удосконалення організаційної структури;
- підвищення кадрової політики та покращення безпеки та якості інформації;
- здійснення стратегічного планування;
- діагностика виникнення кризи на ранніх етапах;
- підвищення якості управлінських рішень;
- проведення профілактики кризових ситуацій за основними напрямками;
- залучення висококваліфікованих працівників;
- врахування іноземного досвіду при розробці антикризових заходів;
- раціональність використання фінансових ресурсів;
- зміцнення конкурентних позицій [2, с. 52].

Тож можна зробити висновок, що антикризове управління має вирішувати не лише проблеми банкрутства підприємства, його фінансової стабілізації, а й охоплювати профілактику кризи. Своєчасне використання антикризового управління дозволить передбачити появу загроз розвитку підприємства, розробити заходи щодо нейтралізації даних загроз, завчасно підготувати спеціальні антикризові заходи та максимально покращити ефективність функціонування. Завдяки цьому підприємство швидше адаптується до ринкового середовища та посилить економічну безпеку своєї діяльності як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринку.

Список використаних джерел:

1. Якименко-Терещенко Н. В. Антикризове управління промисловими підприємствами / Н. В. Якименко-Терещенко, О. І. Палієнко // Молодий вчений. – 2018. – № 5.1 (57.1). – С. 98-101.
2. Швець Ю. О. Необхідність здійснення антикризового управління і діяльності промислових підприємств / Ю. О. Швець // Інвестиції: практика та досвід. – 2018. – № 4. – С. 48–53.